

รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในจังหวัดชัยภูมิ

A Model of Socialization for the Development of Psychological Behaviors in Children and Youth in Chaiyaphum Province

จันทกานต์ สุธรรมดี¹ ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี² และเสกสรรค์ สนวา³
Jintakarn Suthamdee¹, Chartnarongsak Suthamdee² and Seksan Sonwa³

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนองค์กรชุมชน องค์กรศาสนา องค์กรการศึกษา และเด็กและเยาวชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ รวมจำนวน 9 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการใช้ยาเสพติด โดยมีการใช้สารเสพติดตั้งแต่ประเภทที่ถูกกฎหมาย เช่น เหล้า บุหรี่ จนกระทั่งประเภทที่ผิดกฎหมาย เช่น สารระเหย และยาบ้า เป็นต้น ขณะที่ปัญหาด้านการเรียน ความยากจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวไม่สามารถส่งลูกเรียนได้ ส่วนพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชนคือ การเล่นดนตรี ร้องเพลง การออกกำลังกาย และสังสรรค์กับเพื่อนๆ

2. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิจะดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมี ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย ขั้นตอนหลักๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจ สร้างแนวคิดแนวทางการดำเนินชีวิต และ

---

¹ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University

E – mail: jjjintakan@hotmail.com

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University

E – mail : Sutamdee_22@hotmail.com

³ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University

E – mail : Seksan@reru.ac.th

การสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) การวางแผน กำหนดทิศทางในการทำงานโดยเด็กและเยาวชนใน จังหวัดชัยภูมิโดยเน้นความร่วมมือ 3) การประชาสัมพันธ์ แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง 4) การดำเนินงาน ได้แก่ การให้ความรู้ในการป้องกันโรคต่างๆ เป็นต้น 5) การประเมินผล เป็นการ ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ดำเนินงานเด็กและ เยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงบุคคลทั่วไป และ 6) การปรับปรุงพัฒนา/เมื่อประเมินเสร็จสิ้นให้มีการ ปรับปรุงในข้อบกพร่องที่เกิดจากการสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสร้าง ความเข้าใจอีกครั้ง

คำสำคัญ (Keywords) : การขัดเกลากายทางสังคม, การพัฒนาจิตพฤติกรรม, เด็กและเยาวชน

Abstract

The objectives of this research were to study the behavioral problems of children and youth in Chaiyaphum Province and recommend a model of socialization for the development of psychological behaviors in children and youth in Chaiyaphum Province. The research was a qualitative research. Specific sampling method was used for in-depth interviews key informants consisting of a representative of community organization, religious organization, education organization and children and youth in Chaiyaphum Province. The instruments used for data collecting were both structured and unstructured interviews and group recordings. The research findings were found that;

1. The common problems in children and youth in Chaiyaphum Province were, mostly, a problem of narcotic drugs ranging from legal to illegal, such as alcohol to illegal drugs, such as volatile substances and amphetamines. While another problem was a learning problem, poverty was one reason that families could not send their children to the school. The leisure time of children and youth was to play music, sing a song, exercise and socialize with friends.

2) A model of socialization for the development of psychological behaviors in children and youth in Chaiyaphum Province is based on the principle of "Understanding, Accessing, Development" of His Majesty the King. Its process consists of six steps: 1) Understanding, creating a lifestyle concept and creating of desirable values. 2) Planning; that is the direction of work by children and youth in Chaiyaphum province with emphasis on cooperation. 3) Public relations; that is informing all concerned thoroughly. 5) Evaluation; that is an evaluation of the performance by using participatory processes involving the children and youth workers in Chaiyaphum Province as well as guests. And 6)

Improvement/Development upon completion of assessment, improvement in defects caused by stakeholders' reflection to lead the reconstruction process.

Keywords : Socialization, development of mental health, children and youth

บทนำ (Introduction)

สังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งอาจมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เด็กและเยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเยาวชนทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามวัยและต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น ปัญหาการดื่มสุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การตกเป็นเหยื่อการบริโภควัตถุอันตราย การใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท เป็นต้น เห็นได้จากข้อมูลด้านสถิติของกรมบังคับคดี พบว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 36,537 คดี (Department of Observation and Protection of Children and Youth, 2015)

อย่างไรก็ตามปัญหาด้านประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก 6.3 คน ในช่วงปี 2507-2508 เป็น 1.62 คน ในช่วงปี 2548 - 2558 และคาดว่าจะในปี 2583 จะลดลงเหลือเพียง 1.3 คน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพ และโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

นอกจากนี้ วัลลภ ตังคณานุรักษ์ (Tangkananurak, 1997: 5-6) ได้กล่าวว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนในสภาพการณ์ปัจจุบัน มีปัญหาใหญ่ ๆ อยู่ 4 เรื่อง เรียงตามลำดับความรุนแรงได้ดังนี้ คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติดพบว่าเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของวงจรยาเสพติดตั้งแต่การผลิต การจำหน่าย และการเสพยา โดยพบว่าเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ปัญหาเรื่องโรคเอดส์ มีเด็กที่เป็นกำพร้าจำนวนมากที่พ่อแม่ตายด้วยโรคเอดส์และเด็กที่ติดเชื้อเอดส์จากแม่ จากจำนวนเด็กกำพร้านับแสนคน พบเด็กติดเชื้อเอดส์ถึง 30,000 คน เด็กเหล่านี้จะเป็นปัญหาและสร้างภาระบางอย่างให้กับสังคมเป็นอันมาก ปัญหาเรื่องการทารุณกรรมเด็ก พบปัญหาเกี่ยวกับเด็กถูกทำร้ายร่างกายถูกทารุณกรรม ข่มขืน หรือถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น และปัญหาเรื่องเด็กหลบหนีออกจากบ้าน เนื่องจากทนต่อสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวไม่ไหว

กลายเป็นเด็กเร่ร่อนมีอยู่ประมาณ 15,000-17,000 คน ทั่วประเทศ และเสรี วงษ์มณฑา (Wongmontha, 1999: 19) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันได้มีแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นทั้งชายและหญิงเกิดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร และขยายตัวไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ต่อเนื่องตลอดเวลา โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของแฟชั่นเสื้อผ้าวัยรุ่น อาทิ ชุดสายเดี่ยว เกาะอก กระโปรงสั้น ขณะเดียวกันก็เกิดมีแหล่งมั่วสุมของเยาวชนที่นัดพบกันเพื่อดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มั่วสุมยาเสพติดประเภท ยาอี ยาบ้า แม้กระทั่งการซื้อขายหนังสือ วีดีโอ วีซีดีลามกรวมทั้งการขายบริการทางเพศจนติดเชื้อเอดส์ โดยพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนหญิงเริ่มตั้งแต่ อายุ 13 ปี ส่วนชายเริ่มตั้งแต่ อายุ 16 ปี ซึ่งปัญหาทั้งหมดของเยาวชนนั้นยากเกินกว่าหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะรับผิดชอบได้เพียงหน่วยงานเดียว การดำเนินการแก้ไขต้องเป็นยุทธศาสตร์ เชิงบูรณาการ โดยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม อานันท์ ปันยารชุน (Panyarachun, 1992: 1) ได้กล่าวไว้ว่า “การที่จะพัฒนาพลเมืองของประเทศให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้นสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศจากลักษณะดังกล่าวนับเป็นปัญหาสำคัญที่สมควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาของร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคมเด็กและเยาวชนเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นทุนชีวิตของสังคมที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ซึ่งทุนชีวิตจะเป็นปัจจัยสร้างหรือเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ สังคม สติปัญญาให้เด็ก เยาวชนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง แต่เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปต้นทุนชีวิตของเด็ก เด็กและเยาวชนทุกคนจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่และดูแลอย่างเหมาะสมและรอบด้าน ในแต่ละช่วงวัยจากพ่อแม่ ผู้ดูแล ชุมชน และสังคมด้วยความรู้ที่หลากหลายแบบสหวิชาชีพ รวมทั้งต้องใช้ทักษะ และเจตคติที่เห็นคุณค่าของเด็กและเยาวชน โดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่คำนึงถึงความเท่าเทียม เป็นธรรม และการมีส่วนร่วม การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มคนโดยเฉพาะเยาวชน ผู้พิการ ผู้สูงอายุให้มีบทบาทส่งเสริม มีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ฉันทนา จันทรบรรจง (Chanbanjong, 1998: 79) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า สภาพของสังคมไทยปัจจุบัน กำลังอยู่ในสภาพที่เรียกว่า “กลียุค” ทั้งด้านเศรษฐกิจการเมือง สังคม และวัฒนธรรม มีปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขอย่างถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของประเวศ วะสี (Wasi, 2012: 11) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันศีลธรรมของคนตกต่ำลงไปมากมีความรุนแรงเกิดขึ้น ตั้งแต่เด็กขำกัน เด็กข่มขืนเด็ก ทั้งที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธแต่กลับมีสถิติการฆ่ากันตายสูงถึงกับติดอันดับ 2 ของโลก มีการโฆษณาเหล้า เบียร์ บุหรี่ มีหญิงบริการจำนวนมากจนได้รับฉายาว่า “นครแห่งโสเภณี” เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าปัญหาศีลธรรมจริยธรรมเสื่อมเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมไทย

ดังนั้น การกล่อมเกลாதาสังคมที่มีชุมชนเป็นกลไก และมีองค์กรศาสนาและองค์กรการศึกษาเป็นตัวเชื่อม ตลอดจนมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างพอเพียงการขยายกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินงานจากที่มุ่งเน้นเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน สู้ครอบครัว และชุมชน การจัดการโดยกลไกที่มีโรงเรียนเป็นฐานจากการศึกษาที่ค้นพบว่าเด็กในชุมชนชนเมือง มีความผูกพันกับชุมชนใน ความหมายของโรงเรียนมากกว่า จึงมีข้อเสนอในการทำงานกับเด็กและเยาวชนโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานในการทำงาน ทั้งนี้ยังคงใช้โครงสร้างเดิมของโรงเรียนในการขับเคลื่อนงาน คณะผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและ เยาวชนในจังหวัดชัยภูมิเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และเพื่อให้ได้ ข้อเสนอรูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิเพื่อ นำไปใช้พัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดอื่นๆในประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อนำเสนอถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ตัวแทนองค์กรชุมชน 2 คน ตัวแทนองค์กรศาสนาจำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรการศึกษาจำนวน 1 คน ตัวแทนเด็กและ เยาวชนที่อาศัยในพื้นที่ จำนวน 5 คน

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

2.1 ลงพื้นที่เพื่อศึกษาตรวจสอบคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัย และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และการพูดคุย (Oral history)

2.2 ลงพื้นที่ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ

2.3 ลงพื้นที่ศึกษารูปแบบการจัดการทางสังคมเพื่อการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและ เยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) การพูดคุย (Oral history) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (In-depth interview)

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)

2.5 เขียนรายงานการวิจัยและส่งรายงานฉบับสมบูรณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือจากหนังสือการวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่

เกี่ยวข้อง กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างในกรอบความมุ่งหมายของการศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ และนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือจากหนังสือการวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบสังเกตฉบับร่างในกรอบความมุ่งหมายของการศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ จัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือจากหนังสือการวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับร่างในกรอบความมุ่งหมายของการศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ จัดพิมพ์แบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) ประกอบด้วย องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กและเยาวชน องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชน บริบทพื้นที่วิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้ศึกษาใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ การสังเกต (Observation) โดยผู้ศึกษาใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) กับกลุ่มตัวอย่าง ควบคู่กันไปในขณะที่สัมภาษณ์พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ศึกษาร่วมสนทนากับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการ รวมถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิผู้วิจัยมีการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมภาคสนามมาแจกแจง จัดหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อมูลใดที่ขาดความสมบูรณ์ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์อีกครั้ง ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

7. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลการวิจัยสภาพปัญหา รวมถึงรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัญหาที่พบเจอมากที่สุดตามลำดับ คือ

1.1. ปัญหาการใช้ยาเสพติด การใช้ยาเสพติดของเด็กเยาวชนพบว่า มีการใช้สารเสพติดตั้งแต่ประเภทที่ถูกกฎหมาย เช่น เหล้า บุหรี่ จนกระทั่งประเภทที่ผิดกฎหมาย เช่น สารระเหย และยาบ้า เป็นต้น จากการที่เด็กในชุมชนได้เห็นผู้ใหญ่และผู้ปกครองสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า มีการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน หรือการต้องรับแขกที่เมาเอนด้วยเหล้า เบียร์ ให้เห็นอยู่เป็นประจำ ทำให้เด็กรู้สึกว่ามันไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่สำหรับพวกเขาพอเด็กมีอายุเข้าสู่วัยรุ่น มีการคบเพื่อนมากขึ้น บางคนมีการคบเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มอายุมากกว่าการเห็นรุ่นพี่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า มีเพื่อนผู้หญิง ถึงต้องการทำตามแบบอย่าง บางคนเพื่อนชักชวนให้ทดลอง สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ร้องเพลงกันอย่างสนุกสนาน ทำให้พวกเขามีความสุขมากกว่าการที่ต้องไปนั่งเรียนหนังสือ หรือการอยู่บ้านรับรู้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว หลังจากนั้นดื่มเหล้ากันบ่อยครั้งมากขึ้น และนำไปสู่การใช้ยาเสพติดประเภทอื่นๆ

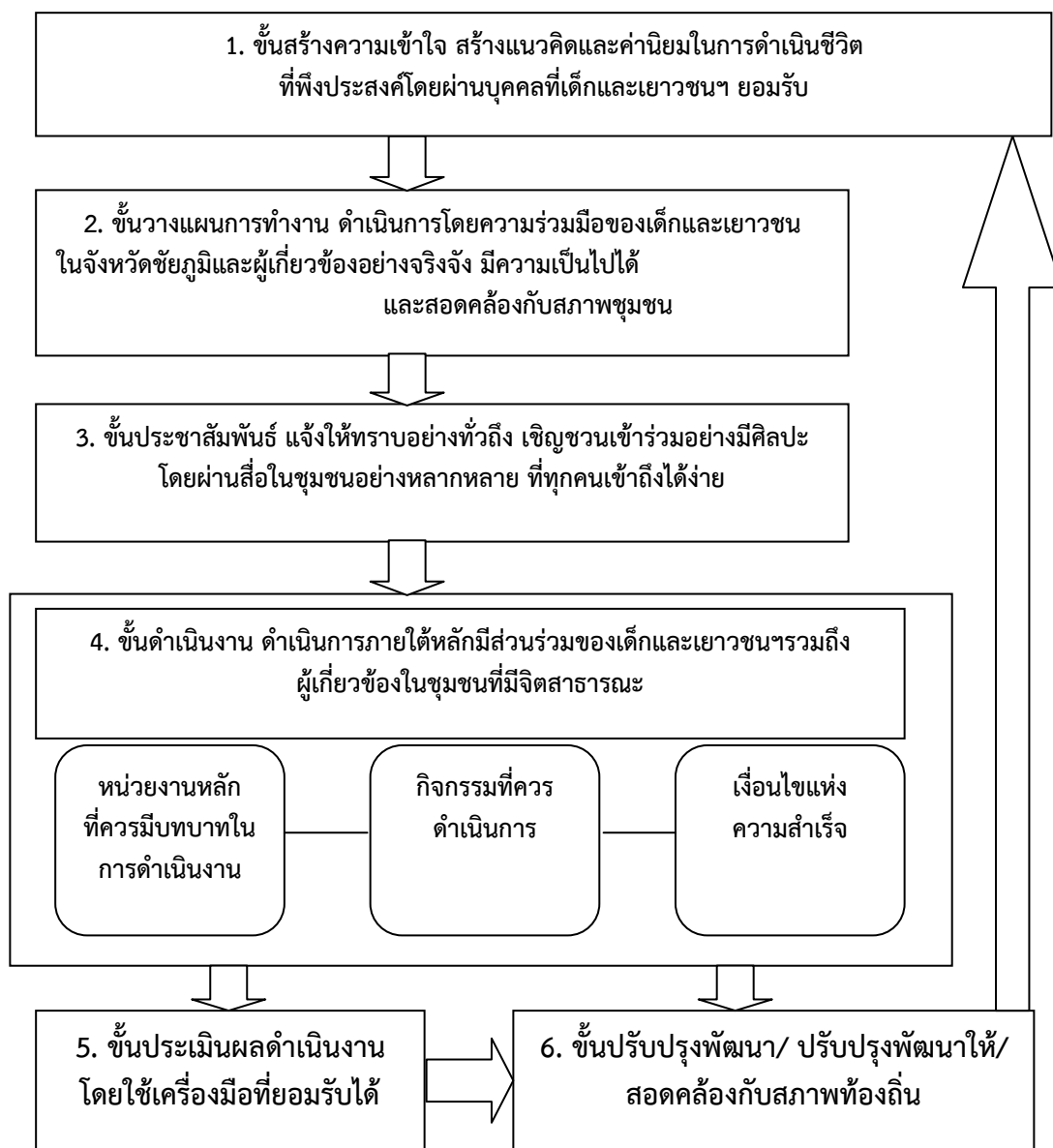
1.2 ปัญหาด้านการเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของการศึกษาในระบบของโรงเรียนแต่ความยากจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวไม่สามารถส่งลูกเรียนได้ เด็กต้องออกจากโรงเรียนเพื่อมาช่วยพ่อแม่ทำงาน เด็กผู้ชายบางคนอาศัยการบวชเรียนเพราะค่าใช้จ่ายในโรงเรียนพระน้อยกว่าการเรียนในระบบศึกษาของโรงเรียน ส่วนเด็กเยาวชนที่มีโอกาสที่เรียนหนังสือบางคนก็มีประสบการณ์ปัญหาและต้องออกจากโรงเรียน อันมีสาเหตุมาจากการคบเพื่อนเที่ยวเตร่ การเล่นเกม ปัญหาชู้สาว การใช้สารเสพติด ทำให้เรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน ถึงแม้มีปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจากตัวเด็กเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อการเรียน ของเด็กเป็นอย่างมาก ดังเช่นครอบครัวที่ พ่อแม่ดื่มเหล้า หรือครอบครัวที่มีปัญหาทะเลาะกันบ่อยๆ ทำให้เด็กไม่สามารถอ่านหนังสือ หือทบทวนวิชาเรียนที่บ้านได้ ทำให้เด็กบางคนต้องนอนค้างตามบ้านเพื่อนและญาติพี่น้องบ้าง หรือการที่ผู้ปกครองบางคนมีความเข้าใจว่าการเรียนการสอนหนังสือกับเด็กเป็นหน้าที่ครู ผู้ปกครองจึงขาดการเอาใจใส่ และในการช่วยเหลือด้านการเรียนของเด็ก ส่วนบางครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้พยายามสอนการบ้านแต่ขาดความเข้าใจการเรียนการสอนหลักสูตร

ใหม่ จึงทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้ ซึ่งผลเหล่านี้มีผลต่อการเรียนของเด็กเยาวชนทั้งสิ้น จากการศึกษาพบว่า มีเด็กเยาวชนในหมู่บ้านจำนวนประมาณ 7-8 คน ที่เรียนหนังสือในระดับประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ 5 ที่เรียนไม่สามารถอ่านพยัญชนะไทยได้ครบ และไม่สามารถผสมสระและอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง

1.3 พฤติกรรมการใช้เวลาของเด็กและเยาวชน เด็กเยาวชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเรียนหนังสือ หรือเด็กเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับการทำงาน และการใช้เวลาว่างของเด็กในหมู่บ้านความแตกต่างกันดังนี้ เด็กที่มีอายุประมาณ 5-13 ปี ใช้เวลาในการเที่ยวเล่นกับเพื่อนในหมู่บ้านในวัยเดียวกันและการดูทีวีเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเด็กเยาวชนที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายมีการใช้เวลาที่แตกต่างกันคือ เด็กเยาวชนผู้ชายจะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการเล่นดนตรี ร้องเพลง สังสรรค์กับเพื่อนๆ และการออกกำลังกาย เช่นการเล่นกีฬา เซปักตระกร้อ ฟุตบอล มีเพียงเด็กเยาวชนบางคนเท่านั้น ที่จะใช้เวลาในการอ่านหนังสือ เรียน หนังสืออ่านเล่น และการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ แต่ในขณะที่เด็กเยาวชนผู้หญิงจะใช้เวลาในการนอน การอ่านหนังสืออ่านเล่น หนังสือเรียน การเล่นเกม ดนตรี ฟังเพลง การดูทีวี และการออกกำลังกาย เช่น การเต้นแอโรบิค การปั่นจักรยาน และให้ความสนใจกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์น้อยมาก

2. รูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่ารูปแบบที่ควรนำมาใช้และมีความเหมาะสมกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ คือรูปแบบการพัฒนาโดยการดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นประชาสัมพันธ์ 4) ขั้นตอนดำเนินงาน 5) ขั้นประเมินผล 6) ขั้นปรับปรุงพัฒนา/รายละเอียดแต่ละขั้นตอนตามภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ
ที่มา: สังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

จากภาพที่ 1 ข้างต้นนั้น สามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ คือ รูปแบบการดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยมี ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นประชาสัมพันธ์ 4) ขั้นดำเนินงาน 5) ขั้นประเมินผล 6) ขั้นปรับปรุง พัฒนารายละเอียดแต่ละขั้น/ดังนี้

1. **ขั้นสร้างความเข้าใจ** ส่งเสริมให้พ่อและแม่กลุ่มเพื่อน แพน ผู้ที่เด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิให้ความเคารพนับถือ รวมถึงผู้นำชุมชนเป็นกลไกหลักในการสร้างแนวคิดแนวทางการดำเนินชีวิต และการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์

2. **ขั้นวางแผน** เป็นขั้นตอนกำหนดทิศทางการทำงานโดยเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ ต้องได้รับโอกาสจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินงาน โดยเน้นความร่วมมือเชิงคุณภาพที่นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดทั้งรูปแบบอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากต่อการทำงานในขั้นต่อไป เพราะหากไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นเด็กและเยาวชนจะไม่สามารถรับรู้ที่มาและวัตถุประสงค์ของการทำงาน จะทำให้ขาดความตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นรวมถึงความร่วมมือและความภาคภูมิใจในผลงาน

3. **ขั้นประชาสัมพันธ์** เป็นขั้นที่ผู้ดำเนินงานแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงเชิญชวนให้ทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีศิลปะ โดยผ่านสื่อในชุมชนอย่างหลากหลายที่ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย เช่น การจัดป้ายประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน วิทยุชุมชน เสียงตามสายในหมู่บ้าน แผ่นพับ ใบปลิว แจกตามบ้านเรือน เป็นต้น

4. **ขั้นดำเนินงาน** การพัฒนาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิการดำเนินงานที่มีโอกาสประสบความสำเร็จจึงต้องเข้าใจความเชื่อ และความยึดมั่นในหลักศาสนา กิจกรรมหรืองานใดที่ผู้นำในชุมชนมีความรู้สึกได้ว่าผิดหลักคำสอนหรือไม่เหมาะสมกิจกรรมนั้นก็จะต้องงดการยอมรับและถูกต่อต้านในที่สุดการดำเนินงานจึงจำเป็นต้องมีการพูดคุยเพื่อหาจุดร่วมที่เหมาะสมทุกฝ่ายยอมรับได้ โดยให้โรงเรียนสถาบันการศึกษา หรือ/องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและเห็นว่าเหมาะสมที่สุด โดยมีหน่วยงานอื่นๆ ให้การสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นในการดำเนินงานต้องมีผู้ประสานและส่งเสริมงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนอย่างเพียงพอ ต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความสามารถอย่างสม่ำเสมอและผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและส่งเสริม

5. **ขั้นประเมินผล** เป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ดำเนินงานเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงบุคคลทั่วไป

6. **ขั้นปรับปรุงพัฒนา/** เมื่อประเมินเสร็จสิ้นให้มีการปรับปรุงในข้อบกพร่องที่เกิดจากการสะท้อน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างความสำเร็จอีกครั้ง หากผลการดำเนินงานดีอยู่แล้วก็พัฒนาเพื่อให้ดียิ่งขึ้นอีก หรือรักษาสภาพให้คงอยู่และนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้คือ การศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการใช้ยาเสพติดโดยมีการใช้สารเสพติดตั้งแต่ประเภทที่ถูกกฎหมาย เช่น เหล้า บุหรี่ จนกระทั่งประเภทที่ผิดกฎหมาย เช่น สารระเหย และยาบ้า เป็นต้นนั้นนับเป็นเรื่อง

ที่น่าตกใจและน่าให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะทุกภาคส่วนทั้งครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ว่าจะมีแนวทาง วิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดไปในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องและชี้ไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของ Hemarat (1982) ที่พบว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญยิ่งปัญหาหนึ่ง ปัจจุบันประเทศไทยต้องสูญเสียงบประมาณและปัจจัยอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลทุกรัฐบาลได้ใช้ความพยายามทุกวิถีทางด้วยเจตนารมณ์อันแน่วแน่เพื่อการนี้ด้วยความตระหนักดีว่า ปัญหายาเสพติดเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และในที่สุดจะเกิดเป็นปัญหาสังคมหมุนเวียนประเภทต่าง ๆ และเรื้อรังที่ยากต่อการแก้ไขจะมีความกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหายาเสพติดยังมีได้บรรเทาเบาบางลงไป ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลดีนั้น ต้องใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดวิธีการและแผนงานต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า มาตรการทางกฎหมายมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การสรรหามาตรการทางกฎหมายที่ดีจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านนับตั้งแต่ การทำความรู้จักเกี่ยวกับยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด ลักษณะและโทษของยาเสพติด และสาเหตุที่ทำให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะทำให้ได้มาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติดตามสภาพที่แท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครตามแหล่งสลัมต่าง ๆ เป็นเขตเพาะปัญหายาเสพติดได้เป็นอย่างดี การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องดำเนินการพร้อมกันไปหลายด้าน เพื่อให้บรรลุผลอย่างแท้จริง คือใช้มาตรการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา เพาะปลูกพืชทดแทน ทั้งนี้ โดยใช้มาตรการกฎหมายเป็นเครื่องมือนำมาตราอื่น ๆ นอกจากนั้น ผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย จะต้องเป็นผู้ที่มีความจริงใจและมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างแท้จริง ยิ่งไปกว่านั้น ประชาชนก็มีส่วนสำคัญยิ่งในการร่วมมือกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการขัดเกลากายทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ คณะผู้วิจัยได้ค้นพบข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การเคารพกฎจราจร วินัยเรื่องเวลา การเคารพกฎหมาย เป็นต้น

1.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในแต่ละวิชาชีพ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและโครงการ การจัดฝึกอบรมในประเด็นที่สนใจ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมจริยธรรมของแต่ละชุมชนเป็นรูปธรรม ตรงตามความต้องการเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติ สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2559). รายงานการสถิติคดีประจำปี 2555. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ.
- ฉันทนา จันทน์บรรจง. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง: การศึกษาด้วยเทคนิคเดลไฟ. เอกสารอัดสำเนา.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2525). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาเสพติด: การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2544). ภาวะผู้นำ พยาธิสภาพสังคมไทยและวิธีแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศพรินตัง เซ็นเตอร์.
- ประเวศ วะสี. (2555). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ.
- ประเวศ วะสี. (2555). “นโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8, (2555-2559) ” . [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.kmutt.ac.th/rippc/nrct59/14a3.pdf>. สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2560.
- วัลลภ ตั้งคนานุรักษ์. (2540). เด็กเรื้อรัง: ปัญหาและทางออก. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: บริษัท วีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2535). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 22 มิถุนายน 2535. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1025/10CHAPTER_5.pdf. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2560.

Translated Thai References

- Chanbanjong, C. (1998). A Research Report on Desirable Patterns in Educational Management for Children with Disabilities in Lower Northern Provinces: Delphi Study. Copied Document. [in Thai]
- Department of Observation and Protection of Children and Youth. (2015). Annual Report 2012. Bangkok: Information Technology Center. [in Thai]
- Hemarat, C. (1982). A Research Report on Drug Problem: Study and Analysis in Legal Terms. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Panyarachun, A. (1992). Policy Statement of the Cabinet, Mr. Anand Panyarachun Speech to the Parliament Monday, 22 June 1992. [Online].

- Available Access from: www.digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1025/10CHAPTER_5.pdf. Retrieved on September 4, 2017. [in Thai]
- Tangkananurak, W. (1997). **Baby Wander: Problems and Its Solution**. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]
- Wasi, P. (2001). **Leadership in Thai social pathology and solutions**. 6th Ed. Bangkok: Pikanet Printing Center. [in Thai]
- Wasi, P. (2012). **National Youth and Child Development Plan 2012 - 2016**. Bangkok: Office of Welfare Promotion and Protection of Children, Youth, the Underprivileged and the Elderly. [in Thai]
- Wasi, P. (2012). **"Policy and Strategies of National Research, Vol. 8, (2012-2016)"**. [Online]. Available Access from: <https://www.kmutt.ac.th/rippc/nrct59/14a3.pdf> . Retrieved on March 27, 2017. [in Thai]
- Wongmontha, S. (1999). **Consumer Behavior**. Bangkok: Teera Film and Citex Co.,Ltd. [in Thai]